

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ČETVRTI ODJEL

PREDMET COPLAND *protiv* UJEDINJENOG KRALJEVSTVA

(Predstavka br. 62617/00)

PRESUDA

STRASBOURG
3. aprila 2007.

KONAČNA

03/07/2007

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Ovaj prevod je finansiran uz podršku Human Rights Trust-a Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prevod nije obavezujući za Sud. Za više informacije pogledajte napomenu o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme 2012.

La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pur les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyrights/droits d'auteur à la fin du présent document.

U predmetu Copland protiv Ujedinjenog Kraljevstva,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Josep Casadevall, *predsjednik*,

Nicolas Bratza,

Giovanni Bonello,

Rait Maruste,

Stanislav Pavlovski,

Lech Garlicki,

Javier Borrego Borrego, *sudije*,

i Lawrence Early, *registrar Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenih za javnost, održanih 7. marta 2006. i 13. marta 2007., donio je sljedeću presudu, koja je usvojena 13. marta 2007.:

PROCEDURA

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je predstavkom (br. 62617/00) protiv Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, koju je Sudu podnijela gospođa Lynette Copland ("podnositeljka predstavke"), u skladu s članom 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija"), dana 23. maja 2000. godine.

2. Podnositeljku predstavke je pred Sudom zastupao gospodin J. Welch, ispred nevladine organizacije za građanska prava Liberty, čije sjedište je u Londonu. Vladu Ujedinjenog Kraljevstva ("Vlada") zastupao je njen agent, gospodin J. Grainger, Ministarstvo vanjskih poslova.

3. Podnositeljka predstavke se žalila na praćenje njenih telefonskih razgovora, e-mail korespondencije i korištenja interneta, pozivajući se na članove 8. i 13. Konvencije.

4. Odlukom od 7. marta 2006. Sud je predstavku proglasio djelomično dopuštenom.

5. Podnositeljka predstavke je podnijela daljnja zapažanja, dok to Vlada nije učinila (pravilo 59, stav 1 Pravila Suda).

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

6. Podnositeljka predstavke rođena je 1950. godine i živi u mjestu Llanelli, u Walesu.

7. Godine 1991. podnositeljka predstavke zaposlila se u koledžu Carmarthenshire ("Koledž"). Koledž je zakonom ustanovljeno tijelo kojim upravlja država i čije ovlasti su definirane članovima 18. i 19. Zakona o dopunskom i visokom obrazovanju iz 1992., koje reguliraju pitanje pružanja dopunskog i visokog obrazovanja.

8. Godine 1995. podnositeljka predstavke imenovana je na poziciju ličnog asistenta direktora Koledža ("direktor"), i od kraja 1995. od nje se tražilo da blisko sarađuje sa novoimenovanim zamjenikom direktora ("zamjenik direktora").

9. Nekad u julu 1998., dok je bila na godišnjem odmoru, podnositeljka predstavke je posjetila još jedan kampus Koledža sa direktorom, koji je muškarac. Naknadno je saznala da je zamjenik direktora kontaktirao kampus kako bi se raspitao o njenoj posjeti, aludirajući na neprimjeren odnos između nje i direktora.

10. Dok je radila na Koledžu, na nalog zamjenika direktora vršeno je praćenje telefonskih razgovora, e-mail korespondencije i internet korištenja podnositeljke predstavke. Prema navodima Vlade, praćenje je vršeno sa namjerom da se utvrdi da li je podnositeljka predstavke prekomjerno koristila službena sredstva u privatne svrhe. Vlada je navela da se praćenje korištenja telefona sastojalo od analize telefonskih računa radi utvrđivanja pozvanih brojeva, datuma i trajanja poziva, te krajnjeg troška tih poziva. Podnositeljka predstavke također smatra da je napravljena veoma detaljna i sveobuhvatna evidencija dužine poziva, odnosno primljenih i biranih poziva, te telefonskih brojeva pojedinaca koji su zvali njen broj telefona. Navela je da je jednom prilikom zamjenik direktora dao do znanja da zna ime osobe sa kojom je razmijenila dolazne i odlazne telefonske pozive. Vlada je navela da je praćenje telefonskog prometa podnositeljke predstavke trajalo nekoliko mjeseci, odnosno do 22. novembra 1999. godine. Podnositeljka predstavke je navela da je njen telefonski promet praćen nekih osamnaest mjeseci, odnosno do novembra 1999. godine.

11. Zamjenik direktora je također pratio internet promet podnositeljke predstavke. Vlada je prihvatila navode da je tokom nadzora vršena analiza posjećenih internet stranica, odnosno da je praćeno vrijeme, odnosno datumi posjete internet stranicama i njihovo trajanje i da je nadzor vršen u periodu od oktobra do novembra 1999. godine. Podnositeljka predstavke nije komentirala način na koji je praćeno njeno korištenje interneta, ali je navela

da je praćenje njenog internet prometa trajalo duži vremenski period od onoga koji je Vlada priznala.

12. U novembru 1999., kada je njenu pastorku kontaktirao Koledž i tražio da dostavi informacije o elektronskim porukama koje je slala na Koledž podnositeljka predstavke saznala je da je i njena poslovna e-mail korespondencija postala predmetom istrage. Podnositeljka predstavke se pismeno obratila direktoru Koledža i pitala da li se protiv nje vodi opća istraga ili je samo njena e-mail korespondencija predmetom istrage. Elektronskom porukom, datiranom 24. novembra 1999., direktor je informirao podnositeljku predstavke da, premda se sve elektronske aktivnosti bilježe, samo njena elektronska pošta je predmetom istrage po nalogu zamjenika direktora.

13. Vlada je ustvrdila da se praćenje e-mail prepiske vršilo u vidu analize e-mail adresa, datuma i vremena u kojem su e-mail poruke slane, kao i da je praćenje trajalo nekoliko mjeseci prije 22. novembra 1999. godine. Prema navodima podnositeljke predstavke, praćenje e-mail korespondencije trajalo je najmanje šest mjeseci, od maja do novembra 1999. godine. Ona je dostavila materijalne dokaze u obliku ispisa koji detaljno prikazuje njenu e-mail korespondenciju od 14. maja do 22. novembra 1999. godine i navodi datume i vrijeme slanja elektronske pošte sa njenog računa, kao i e-mail adrese primatelja tih e-mail poruka.

14. Dopisom od 29. novembra 1999. godine, direktor je pisao zamjeniku direktora u cilju potvrđivanja sadržaja razgovora koji su imali, kako slijedi:

“Da bismo izbjegli nejasnoće, smatrao sam da je važno da potvrdim svoja gledišta koja sam Vam iznio prethodne sedmice, a odnose se na istragu e-mail korespondencije [podnositeljke predstavke].

Nakon što je [podnositeljka predstavke] postala svjesna da neko sa [Koledža] prati njene e-mailove, razgovarao sam sa [ST] koji je potvrdio da je to tačno i da ste Vi naložili praćenje. Uzimajući u obzir činjenicu da predstojeće zakonodavstvo propisuje da je nezakonito da organizacije prate nečiju e-mail korespondenciju bez dozvole te osobe, ja sam se, naravno, zabrinuo zbog tih skorih događaja i naložio [ST] da se obustavi svaka dalja analiza. Nadalje, Vas sam zamolio da to isto uradite i zatražio da mi hitno dostavite sve informacije koje imate o [podnositeljki predstavke]. Naveli ste da ćete shodno tome ispoštovati oba ova zahtjeva i potvrdili svoju zabrinutost u vezi sa [podnositeljkom predstavke].”

15. U to vrijeme na Koledžu nije bila na snazi nikakva politika o praćenju telefonskih poziva, e-mail korespondencije ili korištenju interneta zaposlenih.

16. Nekada u martu ili aprilu 2000. godine, podnositeljku predstavke su drugi članovi osoblja na Koledžu informirali da je zamjenik direktora, ili one osobe koje su u njegovo ime djelovale, od 1996. do kasne 1999. godine, pratio brojne njene aktivnosti. Podnositeljka predstavke također smatra da je zamjenik direktora, ili osobe koje su u njegovo ime djelovale, telefonski pozivao ljude sa kojima je ona prethodno razgovarala, da bi identificirao

osobe koje su vršile pozive i svrhu tih poziva. Dalje, smatra da je zamjenik direktora saznao da je poslala pravno zaštićen faks svojim odvjetnicima te da su njena lična kretanja, kako na poslu tako i na godišnjem odmoru ili bolovanju, bila predmetom nadgledanja.

17. Podnositeljka predstavke je Sudu dostavila izjave drugih članova osoblja koje potvrđuju neprikladno i nametljivo praćenje njenih kretanja. Podnositeljka predstavke, koja je i dalje zaposlena na Koledžu, zna da je zamjenik direktora suspendiran.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

A. Zakon o privatnosti

18. U relevantnom vremenskom razdoblju, u engleskom pravu nije postojalo opće pravo na privatnost.

19. Od početka provedbe Zakona o ljudskim pravima iz 1998., od 2. oktobra 2000. godine, od sudova se zahtijeva da, do mjere do koje je to moguće, primarno zakonodavstvo tumače i provode na način koji je u skladu sa pravima iz Konvencije. Zakon je također propisao da je zabranjeno bilo kojem javnom tijelu, uključujući i sudovima, djelovati na način koji nije u skladu sa pravom Konvencije, osim ako se tako ne zahtijeva primarnim zakonodavstvom, čime se predvidio razvoj općeg prava u skladu sa pravima Konvencije. U predmetu *Douglas protiv Hello! Ltd* ([2001] 2 WLR 992), sudija lord Sedley je naveo da je spreman utvrditi da prema engleskom pravu postoji pravo na privatnost, ali Apelacioni sud nije donio presudu po ovoj tački.

20. Zakon o reguliranju istražnih ovlaštenja iz 2000. ("Zakon iz 2000.") uređuje, *inter alia*, presretanje komunikacije. Uredbe o telekomunikacijama (zakonitim poslovnim praksama) iz 2000. objavljene su zvanično sa Zakonom iz 2000. i stupile su na snagu 24. oktobra 2000. godine. Uredbe propisuju okolnosti u kojima poslodavac može snimati ili pratiti komunikaciju zaposlenih (kao što su e-mail ili telefonski pozivi) bez prethodno dobijene saglasnosti zaposlenog ili bilo koje druge strane u toj komunikaciji. Od poslodavaca se zahtijeva da poduzmu razumne radnje da informiraju zaposlene o mogućnosti da se njihova komunikacija presreće.

B. Ugovorna odšteta u slučajevima kada poslodavac krši povjerenje

21. Dom lordova je u predmetu *Malik protiv Bank of Credit and Commerce International SA* ([1997] IRLR 462) potvrdio da se, kao pitanje prava, u svakom ugovoru o radu podrazumijeva opći uvjet da se poslodavac neće "bez razumnog i ispravnog razloga, ponašati na način koji je proračunat i vjerovatno vodi ka uništavanju ili ozbiljnom narušavanju

odnosa povjerenja i pouzdanja između poslodavca i zaposlenog”. U predmetu *Malik*, Dom lordova je razmatrao dodjeljivanje takozvane “odštete za stigmu” u slučajevima kada bivši zaposlenik ne može da nađe novi posao zbog toga što ga se povezuje sa nepoštenim bivšim poslodavcem. U razmatranju odštete koja bi se mogla dodijeliti za kršenje obaveze povjerenja i pouzdanja, Dom se jedino bavio plaćanjem odštete za finansijski gubitak koji je nastao kao rezultat hendikepa na tržištu rada. Lord Nicholls je izričito naveo: “[u] ove trenutne svrhe, ne bavim se pitanjem izostanka odštete za povrijeđena osjećanja, jer se ovaj predmet odnosi samo na finansijski gubitak”.

22. Ograničavajući opseg podrazumijevanog uvjeta povjerenja i pouzdanja, lord Steyn je u predmetu *Malik*, naveo sljedeće:

“Podrazumijevana obostrana obaveza povjerenja i pouzdanosti primjenjuje se samo onda kada ne postoji ‘razuman i opravdan razlog’ za ponašanje poslodavca, ali tada samo ako je ponašanje promišljeno i usmjereno da uništi ili ozbiljno naruši odnos povjerenja i pouzdanosti. Ovi elementi ograničavaju mogući doseg i opseg podrazumijevane obaveze.”

C. Zloupotreba položaja na javnoj funkciji

23. Do prekršaja zloupotrebe položaja na javnoj funkciji dolazi kada javni zvaničnik (a) svoje ovlaštenje koristi sa specifičnom namjerom da naštetiti tužitelju, ili (b) djeluje sa saznanjem o, ili sa nemarnom ravnodušnošću prema, nezaklonitosti svoje radnje ili sa saznanjem o, ili sa nemarnom ravnodušnošću prema, okolnostima u kojima postoji vjerovatnoća da će uzrokovati štetu tužitelju ili klasi ljudi kojoj tužitelj pripada (predmet *Three Rivers District Council protiv Banke Engleske* (Br. 3) (HL) [2000] 2 WLR 1220).

D. Zakon o zaštiti podataka iz 1984.

24. U vrijeme dešavanja radnji na koje se žalila podnositeljka predstavke, Zakon o zaštiti podataka iz 1984. (“Zakon iz 1984.”) propisivao je način na koji osobe i organizacije koje čuvaju podatke, odnosno “imatelji podataka”, obrađuju ili koriste te podatke. Predviđao je određene pravne lijekove koje pojedinci mogu poduzeti u slučaju da su njihovi lični podaci zloupotrijebljeni. Zakon iz 1984. je sada zamijenjen Zakonom o zaštiti podataka iz 1998.

25. Dio 1. Zakona iz 1984. definira sljedeće uvjete.

“... ”

(2) ‘Podatak’ označava informaciju koja je evidentirana u obliku koji se može obrađivati korištenjem opreme sa automatskim djelovanjem u skladu sa uputama koje su u tu svrhu date.

(3) 'Lični podatak' označava podatak koji se sastoji od informacija koje se odnose na živog pojedinca koji tim informacijama može biti identificiran (ili iz tih i drugih informacija koje su u posjedu korisnika podataka) ...

(4) 'Subjekt' označava pojedinca koji je subjekt ličnog podatka.

(5) 'Korisnik podatka' označava osobu koja ima taj podatak, a osoba 'ima' podatak ako –

(a) podatak čini dio skupa podataka koje je ta osoba, kako je navedeno u stavu (2) iznad, obradila ili namjerava obraditi; i

(b) ako ta osoba ... kontrolira sadržaj i upotrebu podatka koji je sadržan u skupu podataka; i

(c) ako su podaci u onom obliku u kojem su obrađeni ili se namjeravaju obraditi, u skladu sa stavom (a) ...

(7) 'Obrada', u odnosu na podatak, označava izmjenu, proširenje, brisanje ili preinaku podatka ili izvlačenje informacije koja sačinjava podatak i, u slučaju ličnog podatka, označava poduzimanje bilo koje od ovih radnji u odnosu na subjekta podatka.

...

(9) 'Otkrivanje', podataka, uključuje otkrivanje informacije izvučene iz podatka ..."

26. Imatelji podataka moraju poštivati "principe zaštite podataka" koji su propisani u Dijelu I Priloga 1 Zakona, kako slijedi.

"1. Informacije koje su sadržane u ličnom podatku se dobijaju, a lični podaci se obrađuju, na način koji je pravičan i zakonit.

2. Lični podatak se čuva samo u svrhu ili svrhe koje su specificirane i zakonite.

...

4. Lični podatak koji se čuva u bilo koju svrhu ... će biti adekvatan, relevantan i neće biti prekomjeran u odnosu na tu svrhu ili svrhe."

27. Član 23 Zakona iz 1984. propisuje prava na odštetu subjekta podatka u slučaju neovlaštenog otkrivanja ličnog podatka.

"(1) Pojedinac koji je subjekt ličnog podatka koji ima korisnik podatka ... i koji pretrpi štetu iz razloga –

...

(c) ... otkrivanja podatka, ili dobijanje pristupa podacima, bez ranije navedenog ovlaštenja,

ima pravo na odštetu od korisnika podatka ... za štetu ili bilo koju vrstu nepravilika koje je pretrpio pojedinac iz razloga ... otkrivanja ili ostvarivanja pristupa."

28. Zakon iz 1984. je također propisao poziciju Registrara za zaštitu podataka, sa obavezom da promovira poštivanje principa zaštite podataka među korisnicima podataka. U članu 10 propisano je krivično djelo, kako slijedi.

“(1) Ukoliko Registrar utvrdi da je osoba prekršila ili krši principe zaštite podataka, može joj uputiti opomenu (‘opomenu o izvršenju’) zahtijevajući da ... poduzme radnje koje su tako specificirane da bi djelovala u skladu sa datim principom ili principima.

(2) Pri odlučivanju o slanju opomene o izvršenju, registrar razmatra da li je to kršenje uzrokovalo ili će vjerovatno uzrokovati štetu ili nepriliku bilo kojoj osobi.

...

(9) Svaka osoba koja ne ispoštuje opomenu o izvršenju smatrat će se krivom za činjenje kaznenog djela ...”

PRAVO

I. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 8 KONVENCIJE

29. Podnositeljka predstavke tvrdila je da poduzeta aktivnost praćenja predstavlja uplitanje u njeno pravo na poštivanje privatnog života i korespondencije prema članu 8, koji glasi:

“1. Svako ima pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života, doma i korespondencije.

2. Javna vlast se ne upliće u ostvarivanje ovog prava, osim kada je to uplitanje u skladu sa zakonom i ako je neophodno u demokratskom društvu u interesu državne sigurnosti, javne sigurnosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili zaštite prava i sloboda drugih.”

30. Vlada se usprotivila tom argumentu.

A. Izjašnjenja strana u postupku

1. Vlada

31. Vlada je prihvatila da je Koledž javno tijelo za čije je radnje odgovorna Država, prema Konvenciji.

32. Iako jeste bilo određenog praćenja telefonskih poziva, e-mail korespondencije i korištenja interneta podnositeljke predstavke prije novembra 1999. godine, ove aktivnosti se nisu proširile na prisluškivanje telefonskih poziva ili na analizu sadržaja internetskih stranica koje je ona

posjećivala. Praćenje se stoga svodilo na puku analizu automatski generiranih informacija u cilju utvrđivanja da li su se sredstva Koledža koristila u lične svrhe, što samo po sebi nije predstavljalo nepoštivanje privatnog života ili korespondencije. Predmet *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (br. 44787/98, ECHR 2001-IX) se može izdvojiti jer se u tom slučaju zaista radilo o prisluškivanju telefonskih poziva. Postojale su značajne razlike u odnosu na predmet *Halford protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (25. juni 1997., *Izvještaji o presudama i odlukama* 1997-III), u kojem su telefonski pozivi podnositeljke predstavke prisluškivani i to na telefonu koji je bio namijenjen za ličnu upotrebu i, naročito, za komunikaciju oko parnice protiv poslodavca.

33. U slučaju da se analiza zapisa korištenja telefona, e-maila i interneta tumači uplitanjem u lični život i korespondenciju, Vlada je tvrdila da je takvo uplitanje bilo opravdano.

34. Prvo, slijedio se legitiman cilj zaštite prava i sloboda drugih, osiguravajući da se sredstva koja pruža poslodavac, koji se finansira iz javnih izvora, ne zloupotrebljavaju. Drugo, uplitanje ima osnov u domaćem pravu, jer je Koledž kao zakonom ustanovljeno tijelo, čija ovlaštenja mu omogućuju da pruža dopunsko i visoko obrazovanje i da čini sve što je neophodno i svrhovito u te svrhe, imao ovlasti da poduzme razumnu kontrolu nad svojim sredstvima kako bi osigurao provođenje svojih zakonskih funkcija. Bilo je razumno predvidljivo da se sredstva koja pruža zakonom ustanovljeno tijelo, a koje se finansira iz javnih izvora, ne mogu prekomjerno koristiti u privatne svrhe te da će Koledž poduzeti analizu evidencije korištenja da utvrdi da li postoji ikakva mogućnost lične upotrebe koja bi se trebala istražiti. U tom smislu, situacija je bila podudarna onoj iz predmeta *Peck protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (br. 44647/98, ECHR 2003-I).

35. Konačno, poduzete radnje su bile neophodne u demokratskom društvu i bile su srazmjerne, jer nijedno uplitanje nije išlo dalje od onoga što je bilo neophodno da se utvrdi da li je došlo do prekomjerne lične upotrebe sredstava da bi se istraga opravdala.

2. Ponositeljka predstavke

36. Podnositeljka predstavke nije prihvatila navod da se njene e-mail poruke nisu čitale i da njeni telefonski pozivi nisu prisluškivani, već je tvrdila da je očigledno, čak i da su činjenice koje je Vlada predstavila tačne, da su poduzete određene aktivnosti praćenja koje predstavljaju uplitanje u njeno pravo na poštivanje privatnog života i korespondencije.

37. Pozvala se na zakonodavstvo koje se odnosi na navodno kršenje, odnosno na Uredbu o Zakonu o istražnim ovlaštenjima iz 2000. i Uredbe o telekomunikacijama (zakonitoj poslovnoj praksi) iz 2000. (vidjeti stav 20 iznad), za koje je tvrdila da su izričito priznanje Vlade da je takvo praćenje predstavljalo uplitanje prema članu 8 i da je zahtijevalo odobrenje da bi bilo

zakonito. Kako su ovi zakoni stupili na snagu 2000. godine, pravni osnov takvog uplitanja utvrđen je nakon događaja iz ovog predmeta. Tako da uplitanje nije imalo osnova u domaćem pravu i u potpunosti se razlikuje od pozicije iz predmeta *Peck* (vidjeti stav 34 iznad), gdje su lokalne vlasti imale specifično ovlaštenje prema zakonu da vizuelno snimaju događaje koji su se dešavali u njihovom prostoru. U ovom slučaju ne postoji izričita ovlast Koledža da provodi nadgledanje svojih zaposlenih, a zakonske ovlasti ne omogućavaju razumno predviđanje takvog nadgledanja.

38. Podnositeljka predstavke je tvrdila da ponašanje Koledža nije bilo ni neophodno ni srazmjerno. Postojale su razumne i manje nametljive metode koje je Koledž mogao primijeniti, poput izrade i objavljivanja politike koja se odnosi na praćenje korištenja telefona, interneta i elektronske pošte zaposlenika.

B. Ocjena Suda

39. Sud konstatuje stav Vlade u kojem se kaže da je Koledž javno tijelo za čije su radnje oni odgovorni u smislu Konvencije. Shodno tome, Sud smatra da se pitanje u ovom predmetu, koje treba analizirati prema članu 8, odnosi na negativnu obavezu Države da se ne upliće u privatni život i korespondenciju podnositeljke predstavke te da nema posebnog navoda u odnosu na dom i porodični život.

40. Sud dalje opaža da se strane ne slažu oko prirode ovog praćenja i vremenskog perioda u kojem se ono dešavalo. Međutim, Sud ne smatra da je neophodno ulaziti u ovu raspravu, jer postoji sporni problem prema članu 8 čak i u slučaju da se rukovodi činjenicama koje je Vlada priznala.

1. Opseg privatnog života

41. Prema sudskoj praksi Suda, telefonski pozivi upućeni iz poslovnog prostora su *prima facie* pokriveni pojmom “privatni život” i “korespondencija” u smislu člana 8, stav 1 (vidjeti predmet *Halford*, citiran iznad, stav 44, i predmet *Amann protiv Švicarske* [GC], br. 27798/95, stav 43, ECHR 2000-II). Logično slijedi da i e-mail poruke koje su poslone sa radnog mjesta imaju sličnu zaštitu prema članu 8 kakvu bi trebale imati i informacije koje su dobijene iz praćenja lične upotrebe interneta.

42. Podnositeljka predstavke u ovom predmetu nije dobila upozorenje da bi njeni pozivi mogli podlijevati praćenju, te je zbog toga razumno očekivala privatnost poziva koje je upućivala sa svog poslovnog telefona (vidjeti *Halford*, stav 45). Isto očekivanje se odnosi i na korištenje e-mail poruka i interneta podnositeljke predstavke.

2. Da li je došlo do uplitanja u prava zajamčena članom 8

43. Sud zapaža da korištenje informacija koje se odnose na datum i dužinu telefonskih razgovora, a naročito brojeve koji su pozivani, može dovesti do spornog pitanja prema članu 8 jer takve informacije predstavljaju “sastavni element telefonske komunikacije” (vidjeti predmet *Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 2. august 1984., stav 84, serija A br. 82). Sama činjenica da je Koledž ove podatke mogao legitimno dobiti, u obliku telefonskih računa, ne predstavlja smetnju za utvrđivanje uplitanja u prava zajamčena članom 8 (ibid.). Nadalje, pohranjivanje ličnih podataka koji se odnose na privatni život pojedinca također spada u primjenu člana 8, stav 1 (vidjeti *Amann*, citirano iznad, stav 65). Tako da nije relevantna činjenica da podaci koje je imao Koledž nisu otkriveni niti su korišteni protiv podnositeljke predstavke u disciplinskom ili nekom drugom postupku.

44. Shodno tome, Sud smatra da prikupljanje i pohranjivanje ličnih informacija koje se odnose na korištenje telefona, kao i e-maila i interneta podnositeljke predstavke, bez njenog znanja, predstavlja uplitanje u njeno pravo na poštivanje privatnog života i korespondencije u okviru značenja člana 8.

3. Da li je uplitanje bilo “u skladu sa zakonom”

45. Sud zapaža da je u sudskoj praksi dobro utvrđeno da pojam “u skladu sa zakonom” podrazumijeva – a ovo slijedi iz cilja i svrhe člana 8 – da mora postojati mjera pravne zaštite u domaćem pravu protiv neosnovanog uplitanja javnih vlasti u prava koja štiti član 8, stav 1. Ovo još i više važi u oblastima poput predmetnog praćenja, u svjetlu javnog nadzora i rizika od zloupotrebe ovlaštenja (vidjeti *Halford*, citirano iznad, stav 49).

46. Ovaj izraz ne zahtijeva samo usklađenost sa domaćim pravom, već se odnosi i na kvalitet tog prava, zahtijevajući da bude kompatibilan sa vladavinom zakona (vidjeti, *inter alia*, *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 35394/97, stav 26, ECHR 2000-V i *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, citirano iznad, stav 44). Da bi se ispunio zahtjev predvidljivosti, zakon mora biti dovoljno jasan u uvjetima koje postavlja da bi pojedincima omogućio adekvatnu indiciju u smislu okolnosti u kojima i uvjete pod kojima vlasti imaju ovlaštenje da pribjegnu takvim mjerama (vidjeti *Halford*, citirano iznad, stav 49 i *Malone*, citirano iznad, stav 67).

47. Vladino izjašnjavanje o tome da je Koledž imao ovlaštenje prema svojim zakonskim ovlastima da poduzme sve “što je neophodno ili svrhovito” u svrhu pružanja visokog i dopunskog obrazovanja nije uvjerilo Sud, te Sud smatra ovaj argument neuvjerljivim. Nadalje, Vlada ne tvrdi da su u to vrijeme postojale odredbe, bilo u općem domaćem pravu ili u upravljačkim instrumentima Koledža, koje reguliraju okolnosti pod kojim poslodavci mogu pratiti korištenje telefona, e-maila i interneta zaposlenih. Pored toga, jasno je da Uredbe o telekomunikacijama (zakonitoj poslovnoj

praksi) iz 2000. (usvojene temeljem Uredbe o Zakonu o istražnim ovlaštenjima iz 2000.), koje sadrže takve odredbe, nisu bile na snazi u predmetno vrijeme.

48. Shodno tome, kako nije postojalo domaći zakon koji bi regulirao praćenje u to vrijeme, uplitanje u ovom predmetu nije bilo “u skladu sa zakonom” kako zahtijeva član 8, stav 2 Konvencije. Sud ne želi isključiti mogućnost da se praćenje korištenja telefona, e-maila ili interneta zaposlenih na radnom mjestu može smatrati “neophodnim u demokratskom društvu” u određenim situacijama u kojima za to postoji legitiman cilj. Međutim, uzimajući u obzir gore navedeni zaključak Suda, nije neophodno očitovati se po tom pitanju u ovom konkretnom predmetu.

49. Stoga se u ovom smislu desilo se kršenje člana 8 Konvencije.

II. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 13 U VEZI DA ČLANOM 8 KONVENCIJE

50. Podnositeljka predstavke je navela da ne postoji djelotvoran domaći pravni lijek za kršenja člana 8 Konvencije na koje se ona žalila te da je, posljedično, došlo do kršenja člana 13, koji glasi:

“Svako kome su povrijeđena prava i slobode predviđene [ovom] Konvencijom ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred domaćim vlastima, bez obzira da li su povredu izvršila lica koja djeluju u službenom svojstvu.”

51. Uzimajući u obzir svoju odluku o članu 8 (vidjeti stav 48 iznad), Sud ne smatra da je neophodno da ispita prigovor podnositeljke predstavke u odnosu na član 13.

III. PRIMJENA ČLANA 41 KONVENCIJE

52. Član 41. Konvencije glasi:

“Ukoliko Sud utvrdi da je izvršena povreda Konvencije ili njenih protokola te ako interno pravo date Visoke ugovorne strane dozvoljava samo djelomičnu naknadu štete, Sud će, kada je to neophodno, dosuditi pravično zadovoljenje oštećenoj strani.”

A. Šteta

53. Podnositeljka predstavke nije podnijela zahtjev za naknadu materijalne štete, ali je, bez predloženog iznosa, zahtijevala nematerijalnu naknadu za stres, loše raspoloženje i nemogućnost spavanja. Dostavila je medicinski nalaz iz juna 2006. godine koji potvrđuje da je patila od stresa i nedostatka sna zbog radnog okruženja.

54. Vlada je navela da nalaz koji je podnositeljka predstavke prezentirala ne pokazuje da je stres na koji se žalila uzrokovan činjenicama koje su dovele do njene žalbe. Nadalje, Sud je smatrao u više predmeta koji

se odnose na žalbe u vezi sa policijskim prisluškivanjem komunikacije osumnjičenih kriminalaca, da, prema njihovom mišljenju, utvrđivanje povrede, samo po sebi, treba predstavljati dovoljno pravično zadovoljenje (vidjeti predmet *Taylor-Sabori protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 47114/99, § 28, 22. oktobar 2002.; *Hewitson protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 50015/99, § 25, 27. maj 2003.; i *Chalkley protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 63831/00, § 32, 12. juni 2003.). Pored toga, kako se navodno ponašanje sastojalo od praćenja a ne prisluškivanja, priroda takvog uplitanja je na dosta nižem nivou ozbiljnosti od one iz gore navedenih predmeta.

55. Sud konstatuje gore navedene predmete koje je Vlada citirala, ali zapaža da je u predmetu *Halford* (citiran iznad, stav 76), u kojem je poslodavac prisluškivao telefonske pozive zaposlenice, dodijelio 10.000 funti (GBP) na ime nematerijalne štete. Prosuđujući na pravednoj osnovi u ovom predmetu, Sud dodjeljuje podnositeljki predstavke 3.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

B. Sudski i drugi troškovi

56. Podnositeljka predstavke je na ime sudskih i drugih troškova potraživala ukupno 9.363 GBP, koji je uključivao porez na dodanu vrijednost. Ovaj iznos je obuhvatao naknade koje su plaćene odvjetniku i odvjetničkom pripravniku u iznosu od 7.171,62 GBP, izdatke u iznosu od 1.556,88 GBP te je ostatak predstavljao očekivane buduće troškove.

57. Vlada je navela da su satnice koje su naplaćivali odvjetnici i stopa porasta tokom perioda trajanja predmeta bile prevelike. Pored toga, prvobitna predstavka podnositeljke je uključivala niz prigovora koje je Sud proglasio nedopustivim i stoga dio troškova koji se odnose na te zahtjeve ne bi trebao biti naplativ. Prema mišljenju Vlade, iznos od 2.000 GBP bi adekvatno pokrio nastale troškove i izdatke.

58. U skladu sa sudskom praksom rješavanja odštete, Sud će dodijeliti naknadu na račun troškova i izdataka pod uvjetom da se oni odnose na utvrđenu povredu i do mjere do koje su oni stvarno i neophodno nastali i u razumnim iznosima (vidjeti, između ostalih vlasti, *Schouten i Meldrum protiv Nizozemske*, 9. decembar 1994., stav 78, serija A br. 304, i *Lorsé i drugi protiv Nizozemske*, br. 52750/99, stav 103, 4. februar 2003.). Uzimajući u obzir sve okolnosti, Sud podnositeljki predstavke dodjeljuje 6.000 EUR na ime pravnih troškova i izdataka, zajedno sa PDV-om koji joj se na ovaj iznos može naplatiti.

C. Zatezna kamata

59. Sud smatra da je primjereno da zatezna kamata bude zasnovana na graničnoj mogućnosti posuđivanja Evropske centralne banke, kojoj treba dodati tri procentna poena.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Zaključuje* da je došlo do povrede člana 8 Konvencije;
2. *Zaključuje* da nije potrebno razmatrati predmet u odnosu na član 13 Konvencije;
3. *Zaključuje*
 - (a) da tužena Država treba platiti podnositeljki predstavke, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu sa članom 44, stav 2 Konvencije, sljedeće iznose, koji će se konvertovati u funte po kursu primjenjivom u vrijeme namirenja:
 - (i) 3.000 EUR (tri hiljade eura) na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 6.000 EUR (šest hiljada eura) za troškove i izdatke;
 - (iii) sve poreze koji su plativi na gore navedene iznose;
 - (b) od isteka gore navedenog roka od tri mjeseca do isplate kamatu po viđenju, koja će biti plaćena po graničnoj mogućnosti posuđivanja Evropske centralne banke tokom perioda kašnjenja uvećane za tri procentna poena.
4. *Odbija* ostatak zahtjeva podnositeljke predstavke za pravično zadovoljenje.

Izrađena na engleskom jeziku i objavljena u pisanoj formi 3. aprila 2007. godine, u skladu sa pravilom 77, stavovi 2 i 3 Pravila suda.

Lawrence Early
Registar

Josep Casadevall
Predsjednik

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prijevod je financiran uz podršku Human Rights Trust Fund-a Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ovaj prevod nije obavezujući za Sud i sud nije odgovoran za njegovu kvalitetu. Prevod se može preuzeti iz HUDOC baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka s kojom ga je Sud podijelio. Prevod se može umnožavati u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se navede puni naziv predmeta, zajedno sa naznakom autorskih prava i referencom na Human Rights Trust Fund. Ukoliko se bilo koji dio ovog prevoda namjerava koristiti u komercijalne svrhe, kontaktirajte publishing@echr.coe.int

© Council of Europe/European Court of Human Rights 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int